

การจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 17

เรื่อง

“งานวิจัยเพื่อการสร้างเสริมพลังสังคม
สู่เศรษฐกิจไทยด้วยวิถีชีวิตใหม่
(New Normal)”

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วิทยาศาสตร์สุขภาพและวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

วิทยาศาสตร์สุขภาพ

วันเสาร์ที่ 28 และ วันอาทิตย์ที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563
ณ อาคารคณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

สารบัญ

ชื่อเรื่อง/ชื่อผู้วิจัย	หน้า
การประเมินการนัดหน้าเพื่อลดการหย่อนคล้อยของผิวหนัง จุฑาภรณ์ ขวัญสังข์ รสริน ทักซิณ สายเพชร ประภาวิชา เบญจวรรณ โสภา	170
การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ชญญานุช แซ่ตั้ง นภาพร วรรณศรี บุรินทร์ รุจจนพันธุ์	181
การวิเคราะห์ข้อมูลรายจ่ายของครัวเรือนเกษตรโดยใช้เทคนิคการจำแนกข้อมูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริธร เจริญรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิรินาถ ตันตเกษม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชฎารัตน์ พิพัฒนนันท์	193
การพัฒนาตัวแบบการพยากรณ์ปริมาณมูลฝอยในกรุงเทพมหานคร สิโรรัตน์ จันทาม	203
ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยกับการใช้ประโยชน์จากบัว อรทัย สารกุล สิริภัทร ชมพัฒพงษ์ ศรินันท์ ตริมงคลทิพย์ ภูรินทร์ อัครกุลธร แสงนภา ทองสา กัญญ์ชญา อัครศิริรัตน	215

การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

A participatory study and development of local woven product knowledge body of Thungkwao Weaving Community, Mueang Pan District, Lampang Province

ผู้วิจัย

ชญานุช แซ่ตั้ง

นภาพร วรรณศรี

บุรินทร์ รุจจนพันธ์ุ

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนทุ่งกว้าวในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่นกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มทอผ้าพื้นถิ่นเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนตำบลทุ่งกว้าวในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้าและการสร้างผลิตภัณฑ์สิ่งทอ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอเกิดเป็นลวดลายใหม่ที่คิดขึ้นตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แล้วนำลวดลายที่ออกแบบแล้วมาทอเป็นผืนผ้า แล้วนำไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอ กระเป๋าใส่เอกสารจนได้เป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอของกลุ่ม

สรุปผลการศึกษา ผู้ทำการวิจัยสามารถทำการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และได้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ จำนวน 6 ลวดลาย คือ ลายตาเต็ม ลายตาหมู่ใหญ่ ลายเกล็ดเต่าลำดวน ลายก่านคอกควาย ลายตาหมู่สมศรี และลายสี่ตะกอลูกแก้ว

คำสำคัญ : สิ่งทอพื้นถิ่น , ลวดลาย , เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

The research titled “A study and knowledge development of local community participatory fabric weaving, Baan Thungkwao weaving group, Mueang Pan district, Lampang province” had the objective to study the participation of Thungkwao community in developing creative economy and knowledge concerning patterns of local woven fabric products of Baan Thungkwao, Mueang Pan district, Lampang province.

The research findings revealed that the elderly weaving group participated in the Thungkhwao sub-district community in the development of creative economy in weaving and the creation of fabric products including the ability to adapt and learn to develop the knowledge concerning the woven fabric patterns. And designed patterns to weave and used the fabric to make a woven product (a briefcase) of this group.

Operation conclusion, the researcher could do the study and development of local weaving knowledge with community participation at the Thungkhwao elderly fabric weaving group, Mueang Pan district, Lampang province according to the creative economy and created a product as intended in the objective. And created products with 6 new patterns designed along the ideas of creative economy namely Taterm pattern, Taa Moo Yai pattern, Gled tao lamduan pattern, Gaan khorkhway pattern, Taa Moo Somsee pattern and See tagor Looggaew pattern.

KeyWords : fabric weaving , pattern , creative economy

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยภายใต้สังคมเศรษฐกิจแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-based economy society) ที่เชื่อว่าความรู้เป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยชุมชน ท้องถิ่น และสังคมให้อยู่รอดได้ในสังคมยุคใหม่ การนำความรู้เก่ามาบูรณาการกับความรู้ใหม่ รวมถึงการนำความรู้ใหม่ไปใช้ประโยชน์ เป็นวงจรความรู้ที่เพิ่มพูนได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เรียกว่า การจัดการความรู้ (Knowledge management) (บุญดี และคณะ, 2547) การจัดการความรู้เพื่อให้ได้สาระของความรู้โดยเฉพาะที่มีคุณค่าทางภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยที่เกิดจากการสั่งสมและถ่ายทอดให้กับคนไทย เพื่อให้เกิดการรอบรู้และรู้รอบมาแต่ครั้งอดีต ภายใต้เอกลักษณ์ของสังคมไทย จึงเป็นสิ่งที่สังคมไทยควรได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผ้าหรือสิ่งทอพื้นถิ่นเป็นการสื่อความหมายให้ทราบถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมศาสนา ของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์หลักของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทนี้เพื่อต้องการถ่ายทอดจินตนาการให้ผู้สวมใส่ได้รับรู้แหล่งที่มาของผ้าที่มีรูปแบบการถักทอแตกต่างกัน ผลิตภัณฑ์ผ้าทอเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ดำรงเอกลักษณ์ในรูปแบบและสีสันทัน คือ เส้นใยฝ้ายที่เป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติ รูปแบบที่เรียบง่ายที่เกิดจากกระบวนการทอ และสีสันทันจากวัตถุดิบตามธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้คือเอกลักษณ์ของผ้าทอที่ได้ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษสู่คนรุ่นต่อมา (อัจฉราพร, 2533) เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่า และเป็นแนวความคิดในการเพิ่มมูลค่าสิ่งทอพื้นถิ่น จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นถิ่นให้คงอยู่ได้ต่อไปด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอต่าง ๆ เพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้ยั่งยืน

ตำบลทุ่งกว่า อำเภอมืองปาน จังหวัดลำปาง มี 14 หมู่บ้าน จำนวนประชากร 9,394 คน มีกลุ่มอาชีพ 21 กลุ่ม กลุ่มอาชีพทอผ้ามี 3 กลุ่ม ราษฎรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่า อำเภอมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นกลุ่มทอผ้าพื้นถิ่นที่ดำรงวิถีแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้าเป็นเวลานาน ได้รับรางวัลเป็นสินค้าโอท็อประดับ 4 ดาวในปี พ.ศ.2546 แต่ปัจจุบันกลุ่มทอผ้าเกิดปัญหาในการดำเนินงานภายในกลุ่ม ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ขาดนวัตกรรมการผลิต การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาด้านทอผ้าทำกันในวงจำกัด สมาชิกของกลุ่มทอผ้าส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ผู้มีอายุน้อยหรือวัยทำงานที่มีฝีมือ ก็หันไปประกอบ

อาชีพอื่น ช่างฝีมือท้องถิ่นขาดการเรียนรู้ เพื่อการปรับองค์ความรู้ให้มีความทันสมัย ยังใช้องค์ความรู้เดิมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการสร้างสรรคทางความคิด ตั้งแต่การพัฒนาเทคนิค การทอ และการย้อมสี

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเห็นควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทั้งในด้านการออกแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาสิ่งทอพื้นถิ่น

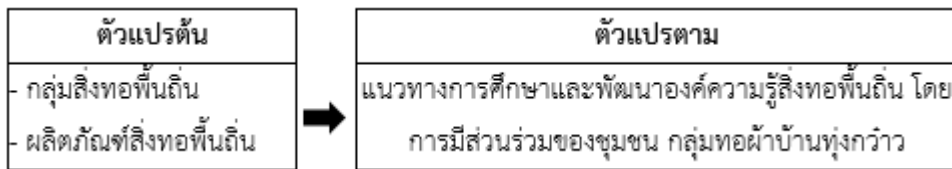
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนทุ่งกวาวในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกวาว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง

กรอบแนวคิดในการทำการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกวาว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยสิ่งทอพื้นถิ่น (Local woven product research framework)

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิด

ภาพประกอบที่ 2 พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอพื้นถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธนิศร ยืนยง และศยาภรณ์ มีแสงแก้ว (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำแผนเศรษฐกิจชุมชน กรณีผ้าไหมแพรวา ชุมชนบ้านโพธิ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบการมีส่วนร่วมของชุมชนเกิดขึ้น ดังนี้ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการร่วมดำเนินการ และด้านการร่วมติดตามผล

มนชนก อุปะทะ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประเภทผ้าทอของกลุ่มผลิตผ้าทอยกดอก ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่าองค์ความรู้เป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคล แต่อดีตการประมวลความรู้ยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นหมวดหมู่ ต่อมาพัฒนาให้มีความชัดเจนและเป็นหมวดหมู่มากขึ้น

พิริยะ ผลพิรุฬห์ (2556) ได้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างแรงงาน/องค์กรในระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) และระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative economy) อธิบายว่า ในยุคเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่บุคลากรอยู่ในสภาพการที่ต้องเชื่อฟังและขยันหมั่นเพียรตามคำสั่งของนายจ้าง โดยเน้นใช้แรงงาน ต่อมาพัฒนาเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้

อรพิน จารุสิริรังษี (2547) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติแจ้ซ้อนเสลา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติได้รับการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนรับผลประโยชน์ร่วมกัน

ทิพย์วิมล อุ่นป้อม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอบางกลุ่มภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ศักยภาพด้านการจัดองค์กรด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านการเงินได้รับการพัฒนา

อริญญา ศิริผล (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการปิดกั้นทางอัตลักษณ์ของชาวม้ง โดยกระบวนการกักขังอัตลักษณ์ชาวม้งเป็นผลมาจากการสร้างภาพตัวแทน/ชุดนิยามความหมายและปฏิบัติการทางภาษาที่เกิดขึ้นในบริบททางการเมือง เรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐและกลุ่มวัฒนธรรมครอบงำกับกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ด้อยอำนาจ โดยการยึดยึดอัตลักษณ์ที่เป็นเพียงภาพลักษณ์เก่าในแต่ละช่วงเวลาจนทับซ้อนกันหลายชั้น กลายเป็นภาพลักษณ์ในปัจจุบัน

ประภาศรี ถนอมธรรมและคณะ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาการผลิตผ้าฝ้ายย้อมโคลนของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ พบว่า กลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านเสี้ยวโนนนันนำโคลนที่อยู่ตามท้องไร่ท้องนา แล้วให้ควายไปนอนแล้วอุจจาระและปัสสาวะใส่ก่อนแล้วนำไปยู่คาลิปดัสไปแช่ไว้หนึ่งคืน เพื่อให้การย้อมสีนั้นติดดี ส่วนกลุ่มทอผ้าไหมบ้านนาวังจะผลิตผ้าฝ้ายย้อมโคลน โดยการนำโคลนจากบ่อมารองทำความสะอาด แล้วจึงนำผ้าที่ทอแล้วไปทำการหมักโคลน

ธีระวุฒิ อินจันทร์และคณะ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมในจังหวัดแพร่ พบว่า ความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม และความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมส่งผลต่อการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม

ธนกฤต แก้วพิลาธมย์ (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสำหรับสุภาพสตรีจากผ้าหม้อห้อมด้วยการทอแบบลายสอง พบว่า ผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสำหรับสุภาพสตรี จากผ้าหม้อห้อมด้วยการทอแบบลายสอง แนวทางที่ 2 มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

วิธีการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว ตำบลทุ่งกว้าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง คือ การพัฒนาองค์ความรู้สิ่งทอพื้นถิ่น

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่าว หมู่ 14 ตำบลทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ช่างทอผ้าพื้นถิ่น จำนวน 10 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย

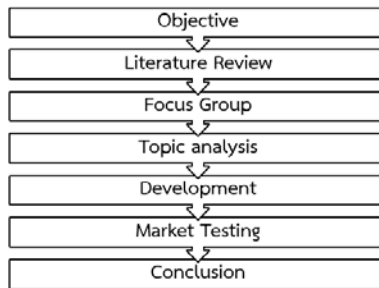
กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่าว หมู่ 14 ตำบลทุ่งกว่าว อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ระหว่าง ธันวาคม 2562 – พฤศจิกายน 2563

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกับชุมชน (Objective)
2. ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)
3. เสวนากลุ่มย่อย (Focus Group)
4. วิเคราะห์ประเด็น (Topic Analysis)
5. พัฒนาผลิตภัณฑ์ (Development)
6. ทดสอบตลาด (Market Testing)
7. สรุปผล (Conclusion)

ภาพประกอบที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

สิ่งทอพื้นถิ่น หมายถึง การสื่อความหมายให้ทราบถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมศาสนาของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน แต่จุดประสงค์หลักของหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทนี้เพื่อต้องการถ่ายทอดจินตนาการให้ผู้สวมใส่ได้รับรู้แหล่งที่มาของผ้าที่มีรูปแบบการถักทอที่แตกต่างกันตามท้องถิ่นนั้นๆ เป็นสำคัญ

องค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกิดขึ้นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการถ่ายทอดจากประสบการณ์ หรือ จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นผู้รับสามารถนำไปใช้ได้โดยตรง หรือสามารถนำมาปรับใช้ได้ เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์หรืองานที่กระทำอยู่

การมีส่วนร่วม หมายถึง ผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงจะต้องมีมากจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ คนที่มาร่วมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยกลุ่ม ผู้นำชุมชน หรือกระทำผ่านองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่เกิดจากปัจจัยด้าน “ทุนทางปัญญา” หรือ “องค์ความรู้” และ ปัจจัยด้าน “ทักษะการประยุกต์นำความคิดสร้างสรรค์ หรือองค์ความรู้” นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในเชิงพาณิชย์” และเกิดการต่อยอดสู่การสร้าง “ความแตกต่าง” ที่ส่งผลต่อการ “สร้างมูลค่า” และการ “สร้างคุณค่า”

ผล/สรุปผลการวิจัย

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก
<p>1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนทุ่งกวาวในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีความชัดเจนมากน้อยเพียงไร สภาพของการมีส่วนร่วมเป็นเช่นไร ในมุมมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมี ดังนี้</p> <p>“การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านเรา มักจะต้องมีแกนนำเสียก่อน หากไม่มีแกนนำหรือผู้นำที่ดี การมีส่วนร่วมก็จะไม่เกิดขึ้น”</p> <p>“พวกเราเป็นผู้สูงอายุแล้ว จะทำอะไรที่เป็นงานของชุมชนก็มักจะเป็นฝ่ายทำตามเขา ดีหน่อยก็ตรงที่เขาเข้ามาถามปรึกษาหารือ”</p> <p>“โลกสมัยใหม่ ทำให้อะไรๆก็เปลี่ยนไป งานทอผ้าเขาก็ไม่ค่อยทำกันเท่าไรแล้ว เขาบอกว่าไปซื้อที่ตลาดจะง่ายกว่า เร็วกว่า อีกทั้งถูกกว่าด้วย นี่แหละภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอผ้ามันจะหายไป”</p> <p>“แต่ที่ทอผ้าก็ยังมีอยู่ จะทิ้งไว้ก็เสียของ งานทอผ้าพวกนี้พวกผู้สูงอายุยังทำได้อยู่นะ ได้สตางค์ไม่มากหรอก แต่เราก็ภูมิใจที่เรายังมีคุณค่าอยู่ ถึงบางท่านอายุ เกือบ 80 ปีแล้วยังทำงานพวกนี้ได้”</p> <p>“ก็อยากให้หน่วยงานภาครัฐช่วยกันอุดหนุน กลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุด้วย โดยเฉพาะอบต. โรงเรียน ตัดชุดพื้นเมืองใส่กันบ้าง ไม่ใช่ใส่แต่ผ้าจากโรงงาน ลืมผ้าพื้นเมืองของชุมชนเรา”</p> <p>“ผู้สูงอายุไม่รู้เรื่องหรือเกี่ยวกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แต่เขาบอกว่ามันช่วยให้สินค้าชุมชนขายได้ดีขึ้นและตลาดเขาต้องการการผลิตสินค้าในแนวนี้”</p> <p>“มันไม่ใช่เรื่องง่ายๆเลยนะ เรื่องของเศรษฐกิจสร้างสรรค์นี้ คนสมัยใหม่หรือคนหนุ่มสาวน่าจะเข้าใจได้ง่ายกว่า คนแก่ออย่างพวกเรา แต่ยังไงก็จะลองทำดูเพราะมีวิทยากรมาแนะนำแก่กลุ่มฯพวกเรา อาจจะไปหน่อย แต่ก็พยายามทำกัน”</p>
<p>2. พัฒนาการความรู้เกี่ยวกับตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น คือ องค์ความรู้เกี่ยวกับสิ่งทอตำบลทุ่งกวาวมีสถานะภาพเป็นเช่นไร มีใครรักษาดูแล และเก็บข้อมูลเหล่านั้นกันไว้อย่างไร การต่อยอดองค์ความรู้ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องทำอย่างไร และในมุมมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมี ดังนี้</p> <p>“กลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุ ได้นำผืนผ้าลวดลายต่างๆที่ได้เคยผลิตกันมาช้านานแล้ว มาพูดคุยร่วมกับวิทยากรว่าเราจะหาแนวทางพัฒนาไปในแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์กันอย่างไร ทางกลุ่มฯคิดไม่ออกเหมือนกัน”</p> <p>“แต่ก่อนพวกเราผลิตสินค้า/ผืนผ้าตามความพอใจของเราเอง แต่ตอนนี้พวกเราต้องผลิตสินค้าตามใจผู้บริโภค หรือตามใจตลาด ในแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ก็ยิ่งยากไปใหญ่”</p>

“เมื่อก่อนเราคิดว่าสีสดใส เข้มข้้นนั้นดี เราก็ผลิตตามใจเรา เตียนี่ขายไม่ได้ เขาบอกว่าสีมันไม่สวย เขาอยากได้สีสีนที่ดูดี กลมกลืนกันตามแฟชั่น นั้น”

“เลยต้องพากันหัดมาศึกษาเรื่องสีกับการสร้างสรรค์ โดยวิทยากร ให้หัดระบายสี หัดใช้สีต่างๆให้ หลากหลายสี สีที่เราว่าไม่สวย เวลาออกแบบเสร็จแล้ว มันกลับสวยขึ้นมาได้ สีบางสีเราเห็นว่ามันไม่สวยแต่เวลา ทำเสร็จแล้ว มันลงตัวดี มันกลับได้ชิ้นงานที่สวยงามได้ ทั้งๆที่ตอนแรกเราก็บอกวิทยากรว่า สีนี้มันไม่สวยเลยนะ”

“เรื่องการใช้สีในการออกแบบผืนผ้าจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากๆ ต้องฝึกฝน จะใช้สีมั่วๆไม่ได้นะ แต่ ถ้าเป็นเด็กรุ่นใหม่เขาคงเรียนรู้ได้เร็วกว่าพวกเรา(ผู้สูงอายุ) เพราะพวกเขาตามแฟชั่นกันอยู่แล้ว”

“ลวดลายบนพื้นผ้ามีชื่อเรียกต่างกันไป แล้วแต่ว่าช่างทอผ้าจะจินตนาการว่ามันมีที่มาจากสิ่งอะไร พวกเราจึงคิดลวดลายผืนผ้าขึ้นมาใหม่ จำนวน 6 ลวดลาย และออกแบบสีสีนตามที่ต้นต้องการแต่พวกเรา ก็ไม่ทิ้งแนวคิดด้านการออกแบบที่วิทยากรแนะนำไว้”

“พวกเราออกแบบลวดลายผ้าตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ได้จำนวน 6 ลวดลายคือ ลายตาเต็ม ลายตาหมูใหญ่ ลายเกล็ดเต่าลำตวน ลายก่านคอควย ลายตาหมูสมศรี และลายสีตะกอลูกแก้ว แล้วนำไป ผลิตเป็นผืนผ้าด้วยการทอผ้าจากฝีมือของพวกเราผู้สูงอายุ”

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนทุ่งกว้าวในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

พบว่า กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าวหลายท่านเป็นผู้สูงอายุ แต่เดิมมีอาชีพเป็นช่างทอผ้าของกลุ่มทอผ้าตำบล ทุ่งกว้าวอยู่แล้ว แต่เนื่องจากสูงวัยมากขึ้น จึงหยุดการทำงานทั้งที่ต้นยังมีความรู้หรือภูมิปัญญาด้านการทอผ้าอยู่เป็น อันมาก ซึ่งแนวคิดที่ว่าพออายุครบ 60 ปี ก็เกษียณอายุและหยุดการทำงานนี้ เป็นแนวคิดของระบบราชการไทยทั้งที่ บางคนก็ยังมีสุขภาพดีสามารถทำงานต่อไปได้อีก รัฐไม่ให้ทำงานต่อไป ผิดกับบางประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น รัฐบาลให้เกษียณอายุที่ 65 - 70 ปี ดังนั้นคนญี่ปุ่นถึงมีอายุมากแล้วก็ยังทำงานต่อไปได้อีก ไม่มีวันเกษียณ กลุ่มผู้สูงอายุตำบลทุ่งกว้าวเห็นว่าพวกตนยังมีความรู้ความสามารถ จึงขอมีส่วนร่วมกับชุมชนตำบลทุ่งกว้าวโดยการ ตั้งกลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุตำบลทุ่งกว้าวขึ้นมา เพื่อทำงานร่วมกับชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้า และทำผลิตภัณฑ์สิ่งทอขึ้นมา กลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุบ้านทุ่งกว้าว จึงขอมีส่วนร่วมกับชุมชนตำบลทุ่งกว้าวด้วยการ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สิ่งทอขึ้นมา

แต่เนื่องจากแนวคิดพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้าของกลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มนี้ ยังขาดความรู้ความ เข้าใจเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้า ผู้ทำการวิจัยจึงเข้าสนับสนุนเป็นวิทยากรชี้แนะแนว ทางการสร้างผลิตภัณฑ์ตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้าแก่กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ สิ่งทอที่เป็นไปตามความต้องการของท้องตลาด และกลุ่มสามารถเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้า ได้เป็นอย่างดี สามารถเข้าใจแนวคิดนี้ได้ แล้วนำแนวคิดนี้ไปสร้างผืนผ้า และผลิตภัณฑ์สิ่งทอขึ้นมาได้ ดังนั้นกลุ่มทอ ผ้าบ้านทุ่งกว้าว จึงเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองแม้จะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุก็สามารถพัฒนา กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับชุมชนของตนได้

ภาพประกอบที่ 4 กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าว

2. พัฒนางองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น

คณะผู้วิจัยพัฒนางองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่นด้วยหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ การแก้ปัญหาซึ่งเป็นส่วนช่วยในการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ หรือสินค้ารอบ ๆ ตัวเรา การแก้ปัญหาย่อมต้องมีรากฐานของความชอบและความพึงพอใจ ตลอดจนความต้องการความอำนวยความสะดวกสบายของมนุษย์ จึงถือว่าการออกแบบนั้นประสบความสำเร็จได้ รวมทั้งประโยชน์ใช้สอยที่ต้องสอดคล้องกับ ความสะดวกสบาย ถือเป็นปัจจัยแรกที่นักออกแบบต้องคำนึงถึง ประโยชน์ใช้สอยมีผลต่อลักษณะของรูปร่าง ขนาด น้ำหนัก วัสดุ การใช้งานและวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม (Mass production)

พบว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว้าวได้พัฒนางองค์ความรู้ จนได้มีการออกแบบผืนผ้าได้ลวดลายใหม่ตามแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และตามหลักการออกแบบ ได้จำนวน 6 ลวดลาย ดังนี้

1) ลายตาเต็ม เป็นการทอลายขัด เส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวตั้งเป็นด้ายยืนเป็นเส้นด้ายสีเทา ส่วนเส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปมีหลากหลายเฉดสี ผืนผ้าที่เกิดขึ้นเป็นการทอผ้าลายขวางเกิดจากเส้นพุ่งสลับสี คำว่าตาเต็มเป็นคำในภาษาคนเมืองที่หมายถึงการต่อเติมลวดลายด้วยด้ายพุ่งต่อเนื่องเป็นลายริ้วสลับสีได้ตามความต้องการของช่างทอผ้า

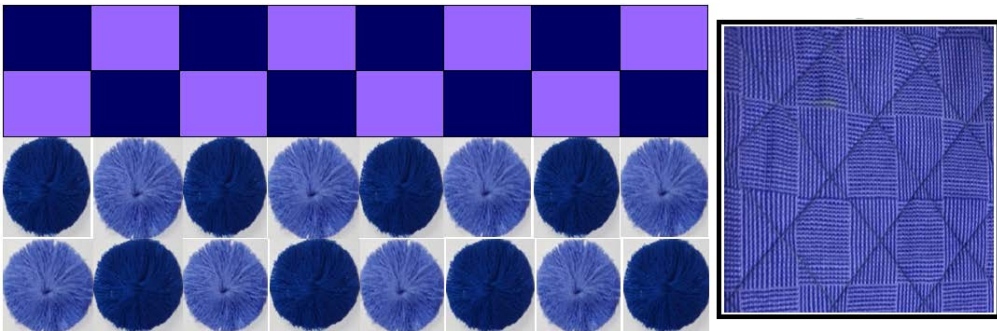
ภาพประกอบที่ 5 ลายตาเต็ม

2) ลายตาหมู่ใหญ่ เป็นการทอลายขัด เส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวตั้งเป็นเส้นด้ายสีเทา ส่วนเส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปเส้นด้ายพุ่งที่มีหลากหลายเฉดสี ผืนผ้าที่เกิดขึ้นเป็นการทอผ้าลายขวางเกิดจากเส้นพุ่งสลับสีกัน คำว่าตาหมู่ใหญ่ เป็นคำในภาษาคนเมือง ที่หมายถึงลวดลายต่อเนื่องเป็นลายขวางสลับสีใหญ่เล็กได้ตามความต้องการของช่างทอผ้า แต่มีการออกแบบการสลับลวดลายสีเป็น 8 สีต่อหนึ่งช่วงแนวขวางของการทอ

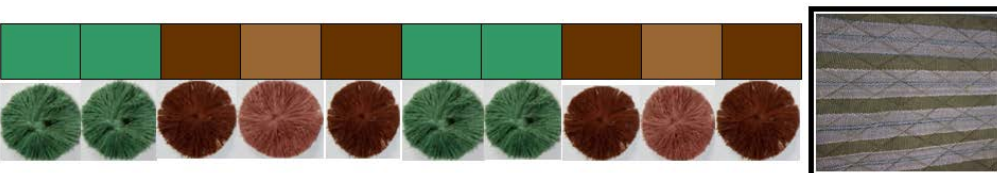
ภาพประกอบที่ 6 ลายตาหมูใหญ่

3) ลายเกล็ดเต่าลำดวน มีลักษณะเด่นที่การทอสลัช่องเป็นลายคล้ายตาหมากรุกฝรั่ง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา เป็นลายโบราณลักษณะเนื้อผ้าเป็นผ้าทอสองตะกอ ลายแบบนี้ผืนผ้าด้านบนเส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวดิ่งเป็นด้ายยืนโดยการใช้เส้นด้ายที่เกิดจากการฝั้นเกลียวของด้ายสีฟ้ากับด้ายสีน้ำเงินเข้าด้วยกัน ส่วนเส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปเส้นด้ายพุ่งมีเฉดสีฟ้าและสีน้ำเงิน

ภาพประกอบที่ 7 ลายเกล็ดเต่าลำดวน

4) ลายก่านคอกวายเป็นลายทอการทอขัด เส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวดิ่งเป็นเส้นด้ายสีเทา ส่วนเส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปเส้นด้ายพุ่งที่มีหลากหลายเฉดสี ผืนผ้าเกิดจากการทอผ้าลายขวางเกิดจากเส้นพุ่งสลัสี คำว่าก่านคอกวาม เป็นคำในภาษาคนเมืองที่หมายถึงลวดลายที่เกิดจากการทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์บนคอกวาย โดยการป้ายดินหรือสี เป็นขีดแนวขวาง 1-4 เส้น เพื่อแบ่งแยกเพื่อนับจำนวนควาย ไม่ให้สลับกับเจ้าของคนอื่นที่มาทำนาในบริเวณเดียวกัน

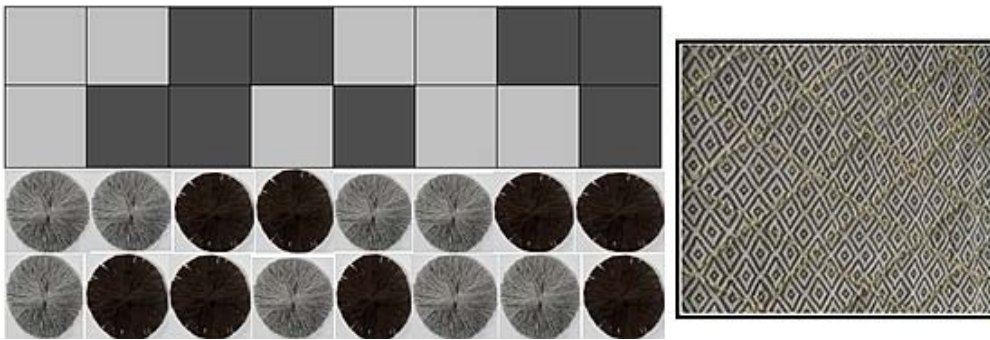
ภาพประกอบที่ 8 ลายก่านคอกวาย

5) ลายตาหมู่มุสมศรีเป็นการทอลายขัด ที่เกิดจากฝ้ายสีหลายสี การทอเส้นยืนสลับสีก็จะเกิดผ้าลายริ้วทางยาว ลายแบบนี้ฝ้ายด้านบนเส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวตั้งเป็นเส้นด้ายสีเทา ส่วนเส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปเส้นด้ายพุ่งที่มีหลากหลายเฉดสี เกิดผืนผ้าจากการทอผ้าลายขวางเกิดจากเส้นพุ่งสลับสี คำว่าตาหมู่มุสมศรีเป็นคำในภาษาคนเมือง หมายถึง ตาที่เป็นตารางแนวตั้ง หรือแนวนอนที่มีลวดลายต่อเนื่องเป็นลายริ้วหรือแนวนอนที่มีลวดลายต่าง ๆ สามารถใช้ฝ้ายโทนสีร้อนผสมฝ้ายโทนสีเย็นสลับไปมา เพื่อให้เกิดสีสันที่สะดุดตา

ภาพประกอบที่ 9 ลายตาหมู่มุสมศรี

6) ลายสี่ตะกอลูกแก้วเป็นลายทอลักษณะการทอแบบยกดอก การสร้างลวดลาย โดยการเพิ่มด้ายพุ่งต่างกัน ลายแบบนี้ฝ้ายด้านบนเส้นด้ายในแนวตั้งหรือแนวตั้งเป็นเส้นด้ายสีเทา เส้นด้ายในแนวนอนเป็นเส้นด้ายพุ่ง ซึ่งแสดงตามรูปเส้นด้ายพุ่งที่มีหลากหลายเฉดสี มักใช้ลวดลายดั้งเดิมที่มีความซับซ้อน ใช้จำนวนตะกอลูกแก้ว (เขา) มาก มีการออกแบบการสลับลวดลายสีเป็น 8 สีต่อหนึ่งช่วงแนวขวางของการทอ

ภาพประกอบที่ 10 ลายสี่ตะกอลูกแก้ว

การพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น เริ่มต้นจากประชุมกลุ่มทอผ้า สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อให้ได้มาซึ่งภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรากฏว่ากลุ่มทอผ้ายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์ และแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ขาดแหล่งเรียนรู้ ขาดการจูงใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือผลงาน ดังนั้นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจึงทำเพื่อตามใจกลุ่ม ตามใจสมาชิกภายในกลุ่ม ขาดความรู้ด้านการตลาด ขาดความรู้ด้านการออกแบบ การออกแบบลวดลาย การเลือกใช้สีในการออกแบบ กลุ่มผู้สูงอายุมีแนวคิดในการเลือกสี คือ เลือกสีเข้มไว้ก่อน ขาดการมองภาพรวมของผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นว่าเฉดสีควรอยู่ในระดับใดเมื่อนำไปใช้งาน ยิ่งถ้าต้องใช้หลายสีจะไม่สามารถเลือกสีได้และมองไม่ออกว่าผืนผ้าหลังการทอแล้วจะได้เฉดสีในลักษณะเช่นไร จึงต้องมีการถ่ายทอดความรู้ด้านการเลือกใช้สี การออกแบบ โดยแนะนำแนวทางสร้างเฉดสีด้วยหลักการออกแบบอย่างง่าย

เช่น หลักความกลมกลืนกันของสี การตัดกันของสี การสร้างจุดเด่นบนพื้นผ้า ลักษณะพื้นผิว เป็นต้น จึงมีการฝึกปฏิบัติการเลือกเฉดสี การลงสี การเลือกกลุ่มเส้นด้าย ก่อนที่จะทำการทอเป็นผืนผ้า ซึ่งเทคนิคการทอผ้านั้นกลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุมีทักษะความชำนาญอยู่แล้ว แต่จะมีปัญหาในเรื่องการเลือกเฉดสีและการออกแบบลวดลายเป็นสำคัญ ซึ่งจากการปฏิบัติทำให้กลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุสามารถออกแบบลวดลายผ้าทอขึ้นมาใหม่เป็น 6 ลวดลาย แล้วนำลวดลายที่ออกแบบแล้วไปทอเป็นผืนผ้า จากนั้นได้พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอในรูปแบบของกระเป๋าใส่เอกสาร

อภิปรายผล

กลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่าเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในชุมชนตำบลทุ่งกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกว่า และเครือข่ายผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่ร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้านการทอผ้าและการสร้างผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ที่มีการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเรียนรู้เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ลวดลายใหม่ที่คิดขึ้นตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์จำนวน 6 ลวดลาย คือ ลายตาเต็ม ลายตาหมูใหญ่ ลายเกล็ดเต่าลำตวน ลายก่านคอกวาย ลายตาหมูสมศรี และลายสี่ตะกอลูกแก้ว แล้วนำลวดลายที่ออกแบบแล้วมาทอเป็นผืนผ้า จากนั้นนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอในรูปแบบของกระเป๋าใส่เอกสารจนได้เป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอของกลุ่ม สอดคล้องกับงานของ ธนกฤต แก้วพิลากรมย์ (2559) ที่เลือกใช้ผ้าหม้อห้อมซึ่งวัตถุดิบที่ต่างไปจากที่ชุมชนตำบลทุ่งกว่า แต่เลือกใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบกระเป๋าเหมือนกัน

การทำงานของกลุ่มทอผ้าบ้านทุ่งกว่า มีอุปสรรคในด้านการเรียนรู้ตามปัจจัยด้านอายุ จึงต้องเร่งที่จะรักษาและพัฒนาองค์ความรู้ให้ได้แนวคิดใหม่ที่พัฒนาขึ้นมาจากแนวคิดเดิม คือ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ในชุมชน ไม่ได้มุ่งเน้นการค้าขาย ที่ออกแบบตามความชอบ ตามสีและลวดลายเดิม ต่อมามุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าเพื่อการค้าเพิ่มขึ้น กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นถิ่นจึงต้องพัฒนาปรับปรุงแนวคิดขึ้นใหม่ เพราะผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลายเดิมยังไม่เป็นที่ยอมรับของตลาด กลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุจึงต้องคำนึงถึงความนิยมของคนส่วนใหญ่ มีการเรียนรู้ พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับลวดลายของผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เกิดความคิดสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ และรูปแบบที่คิดค้นขึ้นตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผ่านขั้นตอนการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกับชุมชน ทบทวนวรรณกรรม เสนอกลุ่มย่อย วิเคราะห์ประเด็น พัฒนาผลิตภัณฑ์ ทดสอบตลาด และสรุปผล แล้วได้ผลงานเป็นลวดลายใหม่ที่ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างมีส่วนร่วมของกลุ่ม ซึ่งแนวทางนี้สอดคล้องกับงานของ ประภาศรี รัตนอมรรณและคณะ (2561) ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าในชุมชนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม การส่งเสริมอย่างใกล้ชิดต่อเนื่องผ่านกิจกรรมสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มย่อยอย่างสม่ำเสมอจนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำกิจกรรมกับผู้สูงอายุจนได้ลวดลายใหม่ที่เป็นอัตลักษณ์และความภูมิใจของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลทุ่งกว่า ควรบรรจุเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการค้นคว้า ข้อมูลข่าวสารในโลกสมัยใหม่ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นและอาชีพในผู้สูงอายุ การใช้สื่อเทคโนโลยีสนับสนุนการทำตลาดออนไลน์เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลจากการออกแบบลวดลาย และพัฒนาอาชีพตามศักยภาพของผู้สูงอายุในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ คือ กลุ่มผู้สูงอายุสามารถนำแนวทางการพัฒนากลุ่มทอผ้าผู้สูงอายุไปปรับใช้ และพัฒนาความมีส่วนร่วมของชุมชนเชิงบูรณาการให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ทิพย์วิมล อุ๋นป๋อง. (2550). *การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอบางกลุ่มภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนกฤต แก้วพิลาธมย์. (2559). *การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทกระเป๋าสำหรับสุภาพสตรีจากผ้าหม้อห้อมด้วยการทอแบบลายสอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธนิศร ยืนยงและศยาภรณ์ มีแสงแก้ว. (2560). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำแผนเศรษฐกิจชุมชน กรณีผ้าไหมแพรวา ชุมชนบ้านโพน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา,ปีที่11 ฉบับที่ 1(มกราคม-เมษายน 2560).
- ธีระวุฒิ อินจันทร์ และคณะ. (2554). *ผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อมในจังหวัดแพร่*. วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์ : ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2554.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). *การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่ม ผลผลิตแห่งชีวิต.
- ประภาศรี ถนอมธรรมและคณะ. (2561). *รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการผลิตผ้าฝ้ายย้อมโคลนของกลุ่มผู้ผลิตผ้าฝ้ายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ*. ชัยภูมิ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2556). *เศรษฐกิจสร้างสรรค์กับการพัฒนาประเทศไทย*. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์. สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์, ปีที่7 ฉบับที่ 1 มกราคม 2556.
- มนชนก อุปะทะ.(2559). *การจัดการองค์ความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนาประเภทผ้าทอ ของกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอยกดอก ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. วารสาร สมาคมนักวิจัย,ปีที่21 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2559).
- อรพิน จารุสิริรังสี. (2547). *โครงการการพัฒนาผ้าทอพื้นบ้านกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติแจ้ซ้อนเสลา ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง*. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อรัญญา ศิริผล. (2544). *ฝันกับคนมั่ง : พลวัตความหลากหลายและความซับซ้อนแห่งอัตลักษณ์ของคนชายขอบ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อัจฉราพร ไชละสูตร. (2533). *ความรู้เรื่องผ้า*. ห้างหุ้นส่วน จำกัด เทคนิค 19 : กรุงเทพมหานคร.